

روزنه‌ای که با اسنپ بک بسته شد

ماشه اثر معکوس می‌گذارد؟



اما این تحریرها چه هستند؟ اقداماتی که اروپایی‌ها اکنون توافق کرده‌اند دوباره اعمال کنند، بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۰ وضع شدند؛ شامل مسدودسازی دارایی‌ها، محدودیت‌های تسلیحاتی و ممنوعیت‌های مربوط به تجارت هسته‌ای و موشکی. این‌ها همواره محدود بودند و هدفشان جلوگیری از اشاعه بود نه قطع کامل ایران از بازارهای جهانی. ویرانی واقعی اقتصاد ایران بعدها رخ داد: ابتدا با تحریم‌های نفتی و بانکی آمریکا و اتحادیه اروپا در ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲، و سپس شدیدتر از آن، با بازگشت سیاست «فشار حداکثری» ترامپ در ۲۰۱۸. در مقایسه، اسنپ‌بک امروز در برابر تحریم‌های فراگیر کنونی آمریکا اثر اندکی دارد.

روزنه‌ای که بسته شد

زمان‌بندی اقدام تروئیکا به‌ویژه بی‌براسوت، در ژوئن، اسرائیل و ایالات متحده چندین تأسیسات هسته‌ای تحت پادمان ایران را بمباران کردند، اقدامی بی‌سابقه در تاریخ NPT. بسیاری از کارشناسان حقوقی، حمله به‌سایت‌های هسته‌ای اعلام‌شده یک عضو NPT که تحت نظارت آژانس قرار دارد را نقض آشکار حقوق بین‌المللی می‌دانند. جای تعجب نیست که این امر همکاری ایران با بازرسان را به‌شدت پیچیده کرده است. آوار قابل بازرسی نیست به‌ویژه اگر همان‌طور که ترامپ ادعا کرد، سایت‌ها «کاملاً نابود شده» باشند.

هسته‌ای فردو

با وجود این شرایط پرتنش، ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) به چارچوب تازه‌ای برای همکاری دست یافته‌اند؛ رافائل گروسی، مدیرکل آژانس، آن را «گامی در مسیر درست» توصیف کرد. طبق این توافق، تهران طرحی مرحله‌به‌مرحله برای بازگرداندن اعتماد و شفافیت پیشنهاد داده است. محور اصلی این طرح، رقیق‌سازی ذخایر اورانیوم غنی‌شده ۳۰ درصدی به سطح ۵ درصد بود؛ اقدامی مهم در راستای عدم اشاعه که سطح غنی‌سازی را به مصارف غیرنظامی نزدیک می‌کند و اطمینان می‌دهد که این ماده دیگر قابلیت استفاده تسلیحاتی ندارد.

به موازات آن، قرار بود مهلت اسنپ‌بک تمدید و مسیری برای لغو نهایی آن باز شود؛ درست همان‌طور که در برجام پیش‌بینی شده بود. حتی امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه، این طرح را «معقول» خواند، هرچند تأکید کرد که تروئیکا همچنان قصد اجرای اسنپ‌بک را دارد.

اما اسنپ‌بک این روزنه را بست. اکنون تهران آماده تشدید مقابله است. صداهایی در داخل

طی آخر هفته، بریتانیا، فرانسه و آلمان، گروهی که به نام تروئیکای اروپا شناخته می‌شوند، «اسنپ‌بک» تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران را فعال کردند. این اقدام که به‌عنوان دفاع از نظم عدم اشاعه هسته‌ای معرفی شده، در واقع آن را تضعیف می‌کند.

به گزارش اکوایران، طی هفته جاری، بریتانیا، فرانسه و آلمان، گروهی که به نام تروئیکای اروپا شناخته می‌شوند، «اسنپ‌بک» تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران را فعال کردند.

تضعیف عدم اشاعه

به نوشته سینا طوسی، در بولتن دانشمندان اتمی، این اقدام که به‌عنوان دفاع از نظم عدم اشاعه هسته‌ای معرفی شده، در واقع آن را تضعیف می‌کند. این حرکت تأثیر چندانی بر محاسبات تهران نخواهد گذاشت، اما به فروپاشی همان رژیم عدم اشاعه و نظام مبتنی بر قواعدی شتاب می‌بخشد که ایالات متحده و متحدانش پس از جنگ جهانی دوم بنا کردند.

متحدان ایالات متحده نگرانند که رویکرد ترامپ در قبال وهران خطرناک است و منطقه را به چرخه جدیدی از درگیری سوق می‌دهد.

اثر فوری اسنپ‌بک، کاهش امکان موفقیت دیپلماسی و دامن‌زدن به تنش است. پیامدها هم‌اکنون آشکار شده‌اند. ابزار اسنپ‌بک در توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ (برجام) به‌عنوان یک مصالحه گنجانده شد تا تردیدهای کنگره و دیگران را برطرف کند. این مکانیزم در قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل ثبت شد و به هر یک از طرفین اجازه می‌داد بدون امکان وتو، تحریم‌های پیش از ۲۰۱۵ را بازگرداند. به بیان دیگر، منطق معمول شورا وارونه شد. به جای اینکه برای مجازات اجماع لازم باشد، اسنپ‌بک تضمین می‌کرد که مجازات اعمال شود مگر آنکه اجماع کامل برای جلوگیری از آن شکل گیرد.

اکنون با اجرای دوباره تحریم‌های سازمان ملل، مسیر دیپلماسی سخت‌تر شده است. به دلیل برداشت اسرائیل از موفقیت حملات مشترک آمریکا و اسرائیل علیه تأسیسات هسته‌ای ایران، دولت افراطی اسرائیل جسورتر شده و چشم‌انداز جنگی دیگر با ایران پررنگ‌تر شده است. در تهران، درخواست‌ها برای قطع همکاری با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) یا حتی خروج از معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (NPT) در حال تقویت است.

اهرم اسنپ‌بک

پشت سر تیتروها، اسنپ‌بک در عمل فشار چندانی برای بازگرداندن برنامه هسته‌ای ایران به نظارت بین‌المللی نمی‌آورد. فشار واقعی بر ایران سال‌هاست که نه از تحریم‌های سازمان ملل بلکه از تحریم‌های ثانویه گسترده آمریکا نشأت گرفته است. این تحریم‌ها که پس از خروج یک‌جانبه واشنگتن از برجام در ۲۰۱۸ دوباره اعمال شدند، ایران را از نظام مالی جهانی جدا کرده و همچنان منبع اصلی فشار هستند.

شورای امنیت سازمان ملل

تروئیکای اروپایی اقدام خود را با استناد به نقض‌های ایران در برجام توجیه می‌کنند. اما این روایت یک واقعیت اساسی را حذف می‌کند: نخست واشنگتن بود که توافق را نقض کرد، هنگامی که دونالد ترامپ در ۲۰۱۸ آن را کنار گذاشت. اروپا نیز علی‌رغم وعده‌های اولیه، در نهایت از واشنگتن پیروی کرد و عملاً به تحریم‌های بازاعمال‌شده آمریکا تن داد. سرزنش ایران برای فروپاشی برجام چیزی جز باز نویسی تاریخ نیست. مسئولیتی با واشنگتن و ناکامی اروپا در پایبندی به تعهداتش است.

آیت‌الله خاتمی:

راه مقابله با اشغال و جنایت، مقاومت و ایستادگی است

خطیب نمازجمععه تهران گفت: راه مقابله با اشغال و جنایات صهیونیست‌ها، مقاومت و ایستادگی است؛ این مسیر نشان داده که تنها راه دفع ظلم، ایستادگی و مقابله با دشمنان است.

به گزارش خبرنگار مهر، آیت‌الله سید احمد خاتمی در خطبه‌های نمازجمععه این هفته که در دانشگاه تهران برگزار شد با تأکید بر ضرورت یاد خدا اظهار کرد: حریم الهی را حفظ کنید و مبدا بی‌اعتنایی به این امر مایه افتخار ما باشد. قرآن در سوره‌های مختلف همچون سوره مَزْمَل آیه ۷، بر دو نکته اساسی تأکید می‌کند؛ یکی یاد خدا و دیگری انقطاع الی‌الله، چرا که تنها ذات مقدس ربوبی است که همه کاره این جهان هستی است.

وی افزود: یاد خدا جایگاه مهمی در قرآن دارد و در آیاتی همچون آل‌عمران آیه ۴۱ و احزاب آیه ۴۱ بر آن تأکید شده است. نباید لحظه‌ای از یاد خدا غافل شد، زیرا هر لحظه‌ای که خدا فراموش شود، شیطان حضور پیدا می‌کند. شیطان همچون کمندی انسان را گرفتار می‌کند و غفلت، انسان را بیچاره خواهد کرد. بنابراین نظام تربیتی اسلام دائماً توصیه کرده است که خدا را به یاد داشته باشید تا از دام شیطان در امان بمانید. امام جمعه موقت تهران ادامه داد: ذکر زبانی خداوند همچون آب دادن به شاخه درخت است که آن را با طراوت و سرزندگی می‌کند. در این باره هم کثرت کمی و هم کثرت کیفی ذکر اهمیت دارد. پیامبر اکرم (ص) خود در این زمینه پیشگام بود و همواره بر یاد خدا مداومت داشت. وی اضافه کرد: پیامبر اکرم (ص) هنگام آغاز هر کار می‌فرمودند: «عوذ بالله من الشیطان الرجیم» و بر این ذکر عنایت ویژه داشتند. همچنین «سبحان‌الله» و «الحمدلله» از ذکرهایی بود که پیامبر بسیار بر زبان جاری می‌کرد. هنگامی که خبری خوش به ایشان می‌رسید،

سخن نخست

سرمایه‌ای به نام نخبگان؛ ضرورت توجه به نقاط قوت در مسیر عبور از بحران‌ها

ادامه از صفحه یک

دلایل این مهاجرت‌ها کم نیستند: محدودیت‌های ساختاری، بی‌توجهی به شأن و جایگاه علمی و حرفه‌ای آنان، فقدان بسترهای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری برای مشارکت مؤثرشان، و در نهایت نبود مشوق‌های کافی برای ماندن. نتیجه روشن است؛ سرمایه‌هایی که می‌توانند گره‌گشای مشکلات باشند، در جستجوی فرصت‌های بهتر راهی سرزمین‌های دیگر می‌شوند.

اگر واقعاً بآور داریم که عبور از بحران‌ها نیازمند تدبیر و خرد جمعی است، باید این سرمایه‌های انسانی را نه در حاشیه، بلکه در متن تصمیم‌سازی‌های کلان کشور قرار دهیم. اعطای مشوق‌های مادی و معنوی، ایجاد بسترهای واقعی برای حضور در فرآیند تصمیم‌گیری، و فراهم‌کردن فضای آزادی برای خلاقیت و نوآوری، نه یک انتخاب، بلکه ضرورتی انکارناپذیر است.

امروز بیش از هر زمان دیگری باید ببذیریم که انکا به سرمایه انسانی نخبه، یک سرمایه‌گذاری بلندمدت و تضمین‌کننده آینده کشور است. اگر می‌خواهیم در برابر بحران‌ها تاب‌آور باشیم، باید به جای فرار مغزها، زمینه‌ساز پرواز اندیشه‌ها در همین خاک شویم.

اخبار

پزشکیان: نشست نهضت توسعه عدالت در فضای آموزشی با

مشارکت مردم

صرفه‌جویی ۱۰ درصدی هزینه‌ها معادل ۱۸ میلیارد دلار است

مسعود پزشکیان گفت: می‌شود با ۱۰ درصد صرفه‌جویی در هزینه‌ها معیشت و زندگی و مسکن مردم را سامان داد، این رقم معادل سالانه بین ۱۶ تا ۱۸ میلیارد دلار است.

به گزارش ایسنا، مسعود پزشکیان، رئیس جمهور که به پندریعاس سفر کرده است صبح امروز پنجشنبه در نشست نهضت توسعه عدالت در فضای آموزشی با مشارکت مردم گفت: ما به معدن افتخار می کنیم. به معدن نباید افتخار کنیم به بچه های کشور باید افتخار کنیم. فقط باید معدن درونی آنها را هویدا کنیم که بتوانند خود را نشان دهند.

رئیس جمهور افزود: روزانه ۸ میلیون بشکه نفت و گاز تولید می کنیم. اگر ۱۰ درصد صرفه‌جویی در هزینه‌ها کنیم می‌توان معیشت و زندگی و مسکن مردم را سامان داد. این رقم معادل سالانه بین ۱۶ تا ۱۸ میلیارد دلار است.

وی ادامه داد: کارمندان و مدیران می‌توانند با کار کردن در اتاق‌های کوچکتر به صرفه‌جویی در مصرف انرژی و سرمایه‌ش و گرمایش، کمک کنند. در سازمان ملل، راهرو را پارتیشن‌بندی کرده و مدیران در آنجا مشغول به کار بودند و در اتاق‌های ۲ در ۳، در کنار اتاق دبیر کل، کار می‌کردند. در ایران هر فردی برای خود یک اتاق دارد، منشی یک اتاق دارد. می‌شود این کار را نکرد. می‌شود همه چراغها را روشن نکرد.

پزشکیان گفت: می‌گویند با اسنپ‌بک، شما را تحریم می‌کنیم در حالی که ما خودمان، خودمان را تحریم کرده‌ایم، آنهایی که نفت و گاز و سوخت ندارند و این منابع را می‌خرند چگونه زندگی می‌کنند؟ ما اینها را داریم. این همان تگانهی است که از بیجگی در ذهن ما فرو کرده اند که باید فقط پول بدهند و تو خرج کنی. پول را باید خلق کرد، باید با اراده، تغییر ایجاد کرد. باید بخواهیم تا به آن برسیم، نگاه را باید تغییر داد. همه مدارس را در عرض یک سال می‌توان درست کرد.

وی تأکید کرد: نباید بگذاریم بچه های ما در فضای نامناسبی قرار بگیرند. وقتی این نگاه را داشته باشیم راه پیدا می کنیم. نگاه را باید از خیرین به مردم منتقل کرد. مردم را به صحنه بیاورید و نپذیرید که مدارس ما در مناطق محروم این وضعیت را داشته باشند. باید به مناطق محروم بیشتر رسید.

پزشکیان همچنین گفت: در زمینه سیستم آموزشی داریم کار می کنیم. روی سخت افزار داریم کار می کنیم. روش آموزش باید اصلاح شود. باید مشکل مملکت را بدون این که وابسته شویم، حل کنیم. می‌دانید چرا ما را با اسنپ بک می‌ترسانند؟ چون زندگیمان را به نفت و گاز وصل کردیم. من به روزی فکر می‌کنم که نه نفت داریم و نه گاز. باید بپرسیم؟ معلمان عزیز نباید به بچه‌ها نکات و راه‌هایی یاد بدهند تا بتوانند مملکت خودشان را بسازند؟ مملکت ساختن به معنای خوردن از سرمایه نیست. اگر سرمایه تمام‌شد چه می‌خواهیم بکنیم؟ اینها را باید از همان ابتدا در ذهن بچه ها سوال ایجاد کرد.

وی در ادامه تأکید کرد: راه حل زیاد است برای حل مشکلات. شاید من ندانم، شاید من نتوانم، اما هستند بچه هایی که خواهند توانست و انجام خواهند داد. باید به آنها میدان دهیم. نباید به مسائل کشور جناحی، دسته ای، قومی، گروهی و جنسیتی نگاه کنیم. مهم تقواست. تقوا یعنی حرکت بدون خطا. یعنی تصمیمی گیری و اجرای درست در راه خدا. باید ساختار عملیاتی را به سمت مردم سوق داد.مردم در کنار خیرین باید به میدان بیایند و کمک کنند. نباید بگذاریم فضای مدرسه نامناسب باشد. نباید تجهیزات نامناسب باشد، نباید بگذاریم کیفیت آموزش غیراستاندارد باشد. اینها سرمایه های ما هستند. اینها خیلی مهمتر از یک ساختمان یا دستگاه هستند. دستگاه را انسان ساخته است و آن انسانی که آن را ساخته ارزش دارد نه آن دستگاه.

پزشکیان با بیان این که باید قدر آدمها را دانست گفت: چرا اسرائیل می آید دانشمندان ما را ترور می کند؟ برای اینکه این دانشمندان سرمایه هستند و آنها از این سرمایه می ترسند. ساختمان را صد بار هم تخریب کنند درست می‌شود. رئیس جمهور با بیان اینکه در ماه مهر ۲۲۰۰ مدرسه افتتاح شد که اعتبار دولتی خاصی نداشت افزود: هنوز مردم را باور نکرده‌ایم، اگر مردم بداندند و باور کنند که ما می‌خواهیم فرزندان آن‌ها با بهترین کیفیت و در فضا و روش مناسب آموزش دهند، حتما کمک می‌کنند.

پزشکیان با تأکید بر این که باید در کار خود بازنگری داشته باشیم افزود: باید فضا، تجهیزات و روش آموزش را تغییر دهیم؛ کافی است بخواهیم، نباید برای انجام کارها منتظر دولت ماند.

ظهور قطب‌های جدید قدرت یکی از دلایل تضعیف آمریکا است

عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس، ظهور قطب‌های جدید قدرت نظیر چین را از جمله دلایل تضعیف جایگاه ایالات متحده برشمرد.

باشگاه خبرنگاران جوان - سپروس احمدی نوحدانی، عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس در نشست تخصصی «تحولات جنوب غرب آسیا در دوران گذار ژئوپلیتیکی» که با حضور اساتید، پژوهشگران و دانشجویان در دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش برگزار شد، ساختار ژئوپلیتیکی جهان را چارچوبی پویا و دینامیک دانست و گفت: جهان در دوره‌های زمانی مختلف و تحت تأثیر رخدادهای ژرف، آرایش و فرم جدیدی از چرخه قدرت به خود گرفته و نظم جدیدی را به وجود آورده که پایان دوران پس از فروپاشی شوروی و نظام دوقطبی و شروع دوران گذار ژئوپلیتیکی بوده است.

وی با اشاره به تضعیف جایگاه آمریکا در دوره گذار، دو عامل داخلی و خارجی را در شکل‌گیری جهان جدید موثر خواند و افزود: در بعد داخلی، محرک‌هایی مانند بحران‌های اقتصادی ۲۰۰۸، کووید ۱۹، بحران مهاجران اروپا و در بعد خارجی، فقهی‌سازی داخلی در غرب، افزایش نظام‌های اتوکراسی، کاهش توان آمریکا برای اجماع جهانی و ظهور قطب‌های جدید قدرت مانند (چین) ۲۸ درصد GDP جهانی (روسیه و ظهور کشورهای عضو بریکس) موجب تضعیف جایگاه ایالات متحده شده است. نوحدانی در پایان با تحلیل روندهای موجود، سناریوهایی را برای آینده منطقه ارائه و سپس به تعدادی از سوالات شرکت‌کنندگان حضوری و مجازی پاسخ داد.

تحریم‌های بازگردانده‌شده

سازمان ملل محدودند،

ماهیتی صرفاً عدم‌اشاعه‌ای

دارند و اجرای آن‌ها با موانع

جدی روبه‌روست؛ این

تحریم‌ها هر گز نمی‌توانند با

گستره و شدت تحریم‌های

ثانویه ریسک‌محور

آمریکا برابری کنند؛ همان

تحریم‌هایی که پیش‌تر

نفت، بانکداری، کشتیرانی

و امور مالی ایران را محدود

کرده‌اند

نخواهد بود. حملات هوایی هم نمی‌تواند این اِهام را حل کند، چرا که راستی‌آزمایی واقعی نیازمند تهاجم و اشغال به سبک عراق است. با بستن در دیپلماسی و سوق دادن منطقه به سمت جنگ، اسنپ‌بک تضمین می‌کند که برنامه هسته‌ای ایران تنها مخفیانه‌تر، مقاوم‌تر و پراکنده‌تر خواهد شد.

پیامدهای جهانی

فراتر از ایران، پیامدها جهانی است. روسیه و چین اقدام تروئیکا در اسنپ‌بک را آشکارا رد کردند.

به این ترتیب، دو قدرت دارای حق وتو در شورای امنیت رسماً اعلام کردند که اسنپ‌بک را اجرا نخواهند کرد. این بدان معناست که نه‌تنها آن‌ها به تحریم‌های بازاعمال‌شده پایبند نخواهند بود، بلکه حتی کمیته‌های شورای امنیت که وظیفه اجرای آن‌ها را دارند نیز به‌احتمال زیاد فلج خواهند شد.

در ایران، مرکز پژوهش‌های مجلس نیز از زاویه اقتصادی به نتیجه مشابهی درباره کارایی اسنپ‌بک رسیده است. تحریم‌های بازگردانده‌شده سازمان ملل محدودند، ماهیتی صرفاً عدم‌اشاعه‌ای دارند و اجرای آن‌ها با موانع جدی روبه‌روست؛ این تحریم‌ها هرگز نمی‌توانند با گستره و شدت تحریم‌های ثانویه ریسک‌محور آمریکا برابری کنند؛ همان تحریم‌هایی که پیش‌تر نفت، بانکداری، کشتیرانی و امور مالی ایران را محدود کرده‌اند. اسنپ‌بک شاید تگانه‌های کوتاه‌مدت در بازار ایجاد کند، اما فشار اقتصادی پایدار چندانی در پی ندارد.

و شاید مهم‌تر از همه، بسیاری از ایرانیان به نتیجه‌ای تلخ رسیده‌اند: چه ایران در چارچوب NPT باقی بماند یا از آن خارج شود، چه بازرسان را بپذیرد یا نپذیرد، ایالات متحده و اسرائیل ممکن است دوباره حمله کنند.

مقام‌های اروپایی و آمریکایی گفته‌اند که دیپلماسی همچنانی یک گزینه است. اما آنچه اهمیت دارد عمل است، نه پیام. اگر اولویت جلوگیری از جنگ و حفظ رژیم عدم‌اشاعه باشد، فشار بیشتر نتیجه معکوس خواهد داشت. جایگزین واقعی، دیپلماسی معتبر و متقابل است: تثبیت گام‌های هسته‌ای قابل راستی‌آزمایی، اجرای تدریجی کاهش محدود تحریم‌ها، و بازسازی مسیری برای بازگشت به محدودیت‌های جامع. اقدامات عمدتاً نمادین تنها مواضع را سخت‌تر، خرابکاران را جسورتر و اقتدار شورای امنیت را فرسوده‌می‌کنند.

پزشکی، کشاورزی، زیست و سایر حوزه‌ها.

وی تصریح کرد: مقام معظم رهبری در این پیام تأکید کردند که «هیچ‌کس حق ندارد بگوید ایران نباید غنی‌سازی داشته باشد». محروم کردن ایران از حق غنی‌سازی، نگاه ذلت‌آفرین است و جمهوری اسلامی ایران هرگز آن را نخواهد پذیرفت.

آیت‌الله خاتمی با انتقاد از مواضع ذلت‌آمیز درباره توانمندی‌های دفاعی کشور گفت: عده‌ای امروز می‌گویند ایران نباید غنی‌سازی داشته باشد و همان‌ها قبلاً گفته‌اند که نباید موشک بردبلند و میان‌برد داشته باشیم، تا اگر حمله‌ای رخ داد، نتوانیم مقاومت کنیم و کشور را شخم بزنند. این نگاه ذلت‌بار را نمی‌پذیریم.

وی افزود: زندگی در ذلت نیست؛ زندگی باید با عزت

باشد. حسین (ع) فرمود که هرگز تن به ذلت نخواهیم داد. مرگ با عزت بهتر از زیستن با ذلت است؛ این‌ها مسائل بزرگی است که باید مورد توجه قرار گیرد.

اگر کسانی از ظالم حمایت کنند، به دست ظلم گرفتار خواهند شد

امام جمعه موقت تهران در ادامه به موضوع فلسطین پرداخت و گفت: طرح شیطانی ترامپ و نقشه‌هایی که علیه ملت فلسطین کشیده شده، هدفشان تحقیر و سلطه بر مردم فلسطین است. برخی کشورها دربرابر این جنایات ساکت یا منفعلند؛ من به این کشورها می‌گویم: پیامبر (ص) مقابل ظلم ایستاد، نه آنکه در برابر آن ساکت بماند. وی افزود: اگر کسانی از ظالم حمایت کنند، طبق آموزه‌های دینی، خود آن‌ها به دست ظلم و ستم گرفتار خواهند شد. از منابع اهل سنت نقل شده که پیامبر اکرم (ص) فرموده است که کسانی که به ظالم کمک کنند، خداوند آن‌ها را تحت سلطه‌گری قرار خواهد داد.

